

הקדמה אישית

בחרתי בנושא של רוקנרול בראש ובראשונה משום שזה סגנון המוזיקה האהוב עליי. בדרך כלל אני שומע מוזיקה מן הסוג הזה באנגלית אולם קיימים גם שירי רוק בעברית שהתחלתי לאהוב עם השנים. עניין אותי מאוד לבחון את הנושא של השפעת מוזיקת הרוק העולמית על סצנת הרוק במדינת ישראל. בעקבות הקורס התחלתי לראות את הסדרה אותה יצר יואב קוטנר במהלך שנות התשעים. צפיתי בכל הפרקים של הסדרה והתעניינתי במיוחד בסיפורה של להקת כוורת. למרות שהלהקה פעלה בפועל רק שלוש שנים (הרבה פחות ממה שחשבתי) היא הצליחה להשפיע אפילו על הדור שלי והיא מושמעת גם היום לא מעט. מצד אחד חברי הלהקה הם תוצרים של הלהקות הצבאיות אולם מצד שני הם זרים במידה רבה (אולארצ'יק ושמיר עלו בגיל יחסית מאוחר, סנדרסון גדל בארצות הברית) והושפעו בצורה משמעותית ממוזיקת הרוק אשר הושמעה ברחבי העולם באותה תקופה.

כאשר בחנתי את נושא הרוק במוזיקה הישראלית ראיתי כי האופי של הלהקה למעשה מספר את סיפורו הכללי של הרוק בישראל. מצד אחד הוא ביקש לחקות מגמות אשר התרחשו במוזיקה העולמית בחול אולם מצד שני הוא גם היה אותנטי ומותאם לקהל הישראלי. כאשר להקות נשארו חיקוי של דברים שהיו בחול הם לא זכו להצלחה. ההצלחה של להקת כוורת צריכה להיות מוסברת משום שהם ידעו לשלב בין העולמות ולהיות רלוונטיים לקהל הישראלי. כפי שנראה להלן ההצלחה הגדולה של הלהקה התרחשה גם בגלל מועד הופעת הלהקה. העובדה כי הלהקה החלה לפעול בתקופה של מלחמת יום כיפור, הייתה דרושה לציבור הישראלי אשר ביקש למצוא לעצמו פורקן והומור לאחר התוצאות הקשות של המלחמה אשר העכירו את מצב הרוח הלאומי של המדינה. לכן היה מעניין עבורי לבחון את היחס בין הרוק בכלל ובין השפעת הלהקה תוך כדי בחינת כמה שירים בולטים אשר מעידים על המציאות הזו ועל הסיבה שבגינה להקה זו הפכה להיות משמעותית כל כך עבור הציבור הישראלי מאז ועד היום.

פרק ראשון: רוק ישראלי סקירה מקדימה

הרוק הישראלי החל למעשה בשנות השישים בתור מוזיקה מחתרנית שנוגנה במסגרת מועדוני מוזיקה פרטיים שהיו חלק נפרד מהמיינסטרים הישראלי של אותה התקופה(אשר היה בעיקר מבוסס על שירי ארץ ישראל. המוזיקה של הרוק החלה על ידי להקות הקצב אשר חיקו את הרוקנרול האמריקאי ובדרך כלל ביצעו שירי כיסוי ללהיטים של שירי הרוק הלועזיים או שערכו גרסה מקומית של המוזיקה הזו. להקות אלו פנו בעיקר אל הדור הצעיר בתור סגנון חדש ומרדני אשר לא מצא חן בעיני המבוגרים שעדיין העדיפו את המוזיקה הישנה של ארץ ישראל. בניגוד לשירים אלו שירי הרוק עסקו בעיקר בנושאים של ענייני הפרט, אהבה נכזבת ודברים אישיים אחרים, לעומת הנושאים הכלליים והרחבים של שירי ארץ ישראל הישנה שאפיינה את המוזיקה עד לשלב זה (סרוסי ורגב, 2013).

אחת הלהקות הבולטות אשר צמחו בסצנה של להקות הקצב הייתה להקת "הצ'רצ'ילים". להקה זו הייתה הראשונה אשר הצליחה לצאת מהמסגרת של להקת קצב מחתרנית והיא ליוותה זמרים מן השורה הראשונה כמו אריק איינשטיין או צביקה פיק. בעקבות השפעה זו קמו להקות שהפכו להיות יותר מקובלות על הציבור הרחב משום שכתבו בעברית וכיוונו אל פלח גדול יותר בקהל הישראלי, כמו החלונות הגבוהים

שהוציאו להיטים כמו "אינך יכולה" והכותבים שלהם היו כותבים ידועים כמו יורם טהר-לב או חיים חפר שהיו כותבים ידועים.

החל משנות השמונים המוקדמות הפך הרוק הישראלי לתרבות המוזיקלית החשובה והמוכרת ביותר בחברה בישראל. המוזיקאים הנחשבים ביותר בישראל היו קשורים למוזיקת הרוק. השירים של המוזיקאים שעסקו ברוק היו הבולטים ביותר ברשימות ההשמעה של תחנות הרדיו בארץ ובאו לידי ביטוי גם בנתוני המכירות של חנויות המוזיקה. אותם מוזיקאים ביקשו לעשות רוק ישראלי אשר יתאים לתרבות הישראלית וייתן ביטוי ליצירה האוטנטית של הרוק בישראל. ראוי להזכיר כי הרוק הישראלי לא עסק בנושאים של מיניות ושל זעם והתרסה, כפי שהדבר היה ברוק העולמי, אלא ביקש לעסוק יותר בהיבטים אסתטיים ואומנותיים של הרוק (סרוסי ורגב, 2013).

פרק שני: התמקדות ספציפית: להקת כוורת

להקת כוורת הוקמה בשנת 1972 על ידי דני סנדרסון אשר צירף ללהקה נגנים אחרים אשר שירתו אתו יחד בלהקת הנח"ל. אליהם הצטרף יצחק קלפטר שהיה נגן מוערך בלהקת "הצ'רצ'ילים". הלהקה הקליטה שלושה אלבומים ולאחר מכן התפרקה. ההצלחה שלהם הייתה הצלחה חסרת תקדים עבור להקת רוק והקהל העריץ מאוד את השירים של הלהקה. האלבום הראשון של הלהקה מכר 80 אלף עותקים והאלבומים לאחר מכן מכרו כבר הרבה יותר. מקור ההצלחה של הלהקה נובע מן הדרך שבה היא הצליחה להגשים את המוזיקה שהיא ניגנה. סנדרסון נסע בגיל צעיר לארצות הברית ושם הושפע מהתרבות המקומית והתאהב בסגנון המוזיקה של בני התקופה ההיא. גם האחרים הושפעו ממוזיקה זו אולם כאשר הלהקה קמה היא ידעה לשלב את סגנון מוזיקת הרוק החדשה יחד עם אותנטיות ישראלית שבאה לידי ביטוי בטקסים שהיו מחוברים למציאות הישראלית ולא ביקשה לעסוק בנושאים שהיו מזוהים אז עם מוזיקת הרוק (קנארק-גלבוע, 2016).

אופן השימוש של הלהקה בשפה העברית ובמערכונים אשר שולבו בהופעות בין השירים היה מתאים מאוד לחברה הישראלית ולנושאים אשר עניינו את השפה הזו. שירי הלהקה היה בנימה אשר הזכירה מאוד מצד אחד את השירים של הלהקות הצבאיות ובכך היא הייתה מזוהה יותר עם להקה צבאית מאשר עם להקות הקצב. לכאורה היא הייתה להקת רוק אולם בפועל היא הייתה בעלת מקצבים פשוטים מעודנים יחסית לשירי רוק אחרים. הלהקה למעשה שילבה בין פופ ובין רוק ובכל מקרה היא הייתה בעלת אופי ישראלי. יש לזכור כי חברי הלהקה, ובעיקר דני סנדרסון, היא אלו אשר כתבו, הלחינו וביצעו את השירים בעצמם. הדבר העניק למוזיקה שלהם הילה של אותנטיות אישית אשר התאימה לזהות המתהווה של הישראליות החדשה של הדור הצעיר (סרוסי ורגב, 2013).

אותנטיות זו לא הייתה חפה מהשפעה זרה. חברי הלהקה הושפעו מאוד ממגמות הרוק אשר אפיינו את העולם אז. אולם יחד עם זאת הלהקה ביקשה להתרחק מנטיות רוק מובהקות כדי להיות מסגלים להצליח מבחינה מסחרית בשוק הישראלי. המפיק של הלהקה היה אברהם דשא (פשנל) שהיה מפיק מצליח מאוד. דשא, אשר היה מזוהה עם הגשש החיוור, החל להכיר את הלהקה. השיר הראשון שהוא שמע היה "פה קבור הכלב". לאחר מכן הוא החליט: "חברס, אתם הדבר הכי טוב ששמעתי מאז התרנגולים" (סוף עונת התפוזים, פרק 3). תמיכה זו של מפיק כה בכיר אשר היה מוכן להשקיע כסף בהפקה של הלהקה, גרם לחברי הלהקה